

**Adam Rosiński\***

## **POLITYKA INNOWACYJNA I FUNKCJONOWANIE CENTRÓW BADAWCZO-ROZWOJOWYCH W POLSCE**

### **Streszczenie**

Celem artykułu jest opis centrum badawczo-rozwojowego będącego instrumentem polityki innowacyjnej państwa w Polsce. Zdefiniowano w nim status takiego centrum oraz opisano wymagania potrzebne do uzyskania tego statusu, a także preferencje i obowiązki związane są z jego posiadaniem. W artykule przedstawiono również dane dotyczące liczby przedsiębiorców posiadających status centrów badawczo-rozwojowych w Polsce oraz w jej poszczególnych regionach w latach 2008–2013.

**Słowa kluczowe:** polityka innowacyjna, centrum badawczo-rozwojowe

### **1. Znaczenie polityki innowacyjnej i jej narzędzia**

Polityka innowacyjna to działalność państwa i innych instytucji publicznych służąca rozwojowi badań i wspieraniu wprowadzania do praktyki gospodarczej wyników badań naukowych, nowych osiągnięć wiedzy, wynalazków i usprawnień<sup>1</sup>. Celem polityki innowacyjności jest wspieranie innowacyjności gospodarki, to znaczy niesienie pomocy we wprowadzaniu nowych produktów, usług,

---

\* Adam Rosiński, doktorant, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, e-mail: adamrosiniski@poczta.onet.pl

<sup>1</sup> P. Niedzielski, J. Markiewicz, K. Rychlik, T. Rzewuski, *Innowacyjność w działalności przedsiębiorstw. Kompendium wiedzy*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2007, s. 111.

procesów technologicznych i technik zarządzania<sup>2</sup>. Rozwój innowacyjności gospodarki (regionów) jest w dużym stopniu uzależniony od współpracy między przedsiębiorstwami a sferą naukowo-badawczą oraz od dostosowania tego zaplecza do potrzeb gospodarki<sup>3</sup>. Współcześnie wiedza staje się podstawowym, strategicznym zasobem, na którym buduje się przewagę na konkurencyjnych rynkach<sup>4</sup>. Znaczenie wiedzy jako zasobu przedsiębiorstwa we współczesnej gospodarce odzwierciedla coraz większy udział w wartości rynkowej firmy wartości niematerialnych, takich jak patenty, sieci powiązań biznesowych, udział w rynku, marki itp. Zmniejsza się natomiast udział wartości materialnych, takich jak wartość budynków, maszyn, urządzeń i towarów<sup>5</sup>:

Polityka innowacyjna państwa koncentruje się przede wszystkim na<sup>6</sup>:

- wytyczaniu kierunków badań i ustalaniu ich struktury,
- kształtowaniu infrastruktury badawczo-rozwojowej,
- określaniu i kształtowaniu zasobów niezbędnych do osiągnięcia określonych celów działalności innowacyjnej oraz ich alokacji,
- tworzeniu warunków sprzyjających sprawnemu wykorzystaniu i upowszechnieniu wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz ochronie ich przed konkurencją,
- rozwijaniu współpracy międzynarodowej w dziedzinie nauki i techniki,
- tworzeniu systemów informatycznych i doradczych.

Państwo, aby osiągnąć cele swojej polityki innowacyjnej, wpływa na otoczenie ekonomiczne, polityczne i prawne. Procesy zachodzące we współczesnej gospodarce wymuszają ciągle zmiany w polityce innowacyjnej, dlatego też staje się ona polityką multidyscyplinarną<sup>7</sup>.

---

<sup>2</sup> P. Niedzielski, *Kreatywność i procesy innowacyjne na rynku usług transportowych. Ujęcie modelowe*, PTE, Szczecin 2013, s. 249.

<sup>3</sup> *Innowacje w rozwijaniu konkurencyjności firm*, red. J. Perenc, J. Hołub-Iwan, C.H. Beck, Warszawa 2011, s. 31.

<sup>4</sup> *Innowacje w zrównoważonym rozwoju organizacji*, red. W. Janasz, Difin, Warszawa 2011, s. 32.

<sup>5</sup> P. Niedzielski, K. Rychlik, *Innowacje i kreatywność*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2006, s. 62

<sup>6</sup> P. Niedzielski, *op. cit.*, s. 252.

<sup>7</sup> J. Markiewicz, *Instytucje otoczenia biznesu. Rola w kształtowaniu innowacyjności sektora MSP na przykładzie województwa zachodniopomorskiego*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010, s. 62.

## **2. Przedsiębiorca o statusie centrum badawczo-rozwojowego jako podmiot polityki innowacyjnej państwa**

W Polsce, w ramach polityki innowacyjnej państwa, przedsiębiorca po spełnieniu ściśle określonych warunków może uzyskać status centrum badawczo-rozwojowego. Podstawę działalności centrów badawczo-rozwojowych stanowi Ustawa z dnia 30 maja 2008 roku o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej. Nadawanie przedsiębiorcom przez państwo statusu centrum badawczo-rozwojowego stanowi przejaw polityki innowacyjnej państwa, polegającej na wspieraniu prywatnej działalności innowacyjnej w Polsce. Ze względu na stosowanie wobec takich centrów ulg podatkowych i specyficznego sposobu określenia podstawy opodatkowania ich przychodów można je zaliczyć do instrumentów polityki fiskalnej państwa. Celem nadawania statusu centrum badawczo-rozwojowego jest rozwój prywatnego sektora badawczo-rozwojowego oraz wzrost podaży usług B+R przez powiązanie statusu centrum z zachętami podatkowymi<sup>8</sup>. W uzasadnieniu projektu zmian z dnia 23 września 2009 roku do Ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej wskazywano, że celem ustanowienia dla przedsiębiorców statusu centrum badawczo-rozwojowego jest utworzenie dużych prywatnych laboratoriów badawczych zapewniających podaż usług B+R i zatrudniających wielu pracowników naukowych poprzez uprzywilejowanie podatkowe tych podmiotów względem innych przedsiębiorców.

Centra badawczo-rozwojowe nie absorbują innowacji, lecz je produkują, rozpowszechniają dyfuzję innowacji w gospodarce. Działając w warunkach rynkowych, produkują i sprzedają wiedzę. Przedsiębiorcy posiadający status centrów badawczo-rozwojowych prowadzą swoje badania lub prace rozwojowe i sprzedają wyniki swoich badań i prac rozwojowych nie w formie gotowych produktów, lecz jedynie w postaci myśli naukowej.

Polska wspiera działalność centrów badawczo-rozwojowych polegającą na opracowywaniu nowych technologii i uruchomieniu na ich podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług<sup>9</sup>. Za nową technologię uważa się technologię w postaci prawa własności przemysłowej lub usługi badawczo-rozwojowej w rozumieniu Polskiej Klasyfikacji Wyrobów

---

<sup>8</sup> *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, red. K.B. Matusiak, PARP, Warszawa 2011, s. 36.

<sup>9</sup> Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej, DzU z 2008 r., nr 116, poz. 730 z późn. zm., art. 2, ust. 1, pkt. 3.

i Usług, która umożliwia wytwarzanie nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług i nie jest stosowana na świecie dłużej niż 5 lat<sup>10</sup>.

Przedsiębiorca posiadający status centrum badawczo-rozwojowego uznany został za szczególnie ważny podmiot w zakresie zapewnienia rozwoju innowacyjności polskiej gospodarki. Z tego powodu przedsiębiorcy mający taki status mogą korzystać ze szczególnych preferencji. Z uwagi na te uprzywilejowanie przepisy o wspieraniu działalności innowacyjnej rygorystycznie regulują tryb i przesłanki umożliwiające nabycie przez przedsiębiorcę statusu centrum badawczo-rozwojowego oraz bardzo wąsko określają wydatki kwalifikujące się do finansowania z funduszu innowacyjności. Państwo sprawuje więc ścisłą kontrolę nad korzystaniem przez przedsiębiorców z omawianego statusu.

„Status centrum badawczo-rozwojowego może uzyskać przedsiębiorca niebędący jednostką badawczo-rozwojową, który prowadzi badania lub prace rozwojowe”<sup>11</sup>. Wymóg prowadzenia badań naukowych przez przedsiębiorcę ubiegającego się o status centrum badawczo-rozwojowego obejmuje badania: podstawowe, stosowane lub przemysłowe. Do badań podstawowych zalicza się prace badawcze, eksperymentalne lub teoretyczne, podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktach bez nastawienia się na bezpośrednie ich praktyczne zastosowanie lub użytkowanie<sup>12</sup>. Badaniami stosowanymi są natomiast prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie ich w praktyce<sup>13</sup>. Do badań przemysłowych zalicza się badania mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności w celu opracowywania nowych produktów, procesów i usług albo wprowadzanie znaczących ulepszeń do już istniejących produktów, procesów i usług<sup>14</sup>. Prace rozwojowe dotyczą natomiast nabywania, łączenia, kształtowania i wykorzystywania dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług. Prace rozwojowe nie obejmują rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do

---

<sup>10</sup> *Ibidem*, art. 2, ust. 1, pkt 9.

<sup>11</sup> *Ibidem*, art. 17, ust. 1.

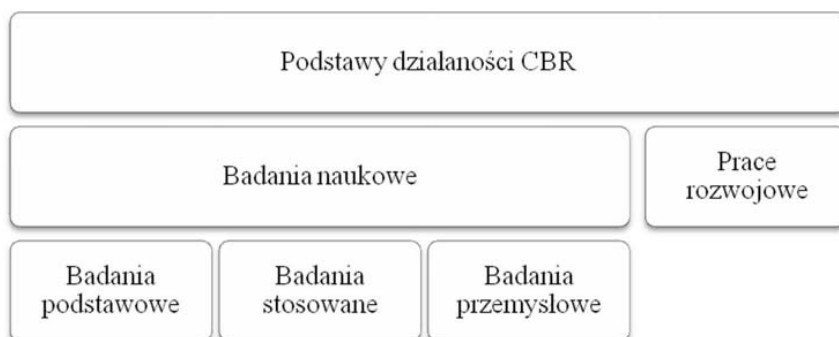
<sup>12</sup> Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, DzU z 2010 r., nr 96, poz. 615 z późn. zm., art. 2 ust. 3 pkt a

<sup>13</sup> *Ibidem*, art. 2 ust. 3 pkt b.

<sup>14</sup> *Ibidem*, art. 2 ust. 3 pkt c.

produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń<sup>15</sup>.

Na rysunku 1 przedstawiono rodzaje działalności badawczej, które muszą prowadzić przedsiębiorcy chcący uzyskać status centrum badawczo-rozwojowego.



Rysunek 1. Przedmiot badań i prac rozwojowych przedsiębiorców posiadających status centrów badawczo-rozwojowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki.

Przedsiębiorcy prowadzący badania naukowe lub prace rozwojowe mogą uzyskać status centrum badawczo-rozwojowego, jeżeli spełnią ściśle określone prawem wymagania. Przedsiębiorca, który chce uzyskać taki status, powinien złożyć wniosek do ministra gospodarki, którego wymagania formalne określa art. 17 Ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej.

Centrum badawczo-rozwojowym może zostać przedsiębiorca, którego przychody netto wynoszą co najmniej równowartość 1 200 000 euro<sup>16</sup>, w tym co najmniej 20% tych przychodów stanowią przychody netto ze sprzedaży własnych usług badawczo-rozwojowych<sup>17</sup>. Do ustalenia wartości przychodów netto przedsiębiorcy ubiegającego się o nadanie statusu centrum badawczo-rozwojowego uwzględnia się przychody netto, jakie osiągnął ten przedsiębiorca za poprzedni rok obrotowy przed złożeniem wniosku o nadanie statusu centrum badawczo-rozwojowego. Dodatkowo przychody netto osiągnięte przez przedsiębiorców

<sup>15</sup> *Ibidem*, art. 2 ust. 4.

<sup>16</sup> Ustawa o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej, art. 17, ust. 2, pkt 1).

<sup>17</sup> *Ibidem*, art. 17, ust. 2, pkt 2).

ubiegających się o status centrum badawczo-rozwojowego pomniejsza się o podatek od towarów i usług. Kolejnym wymogiem stawianym przedsiębiorcom jest brak zaległości w zapłacie podatków oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne<sup>18</sup>.

Status centrum badawczo-rozwojowego nadaje na czas nieokreślony minister gospodarki. Odmierna procedura nadawania takiego statusu dotyczy spółki handlowej powstałej w wyniku komercjalizacji lub prywatyzacji instytutu badawczego. Instytutem badawczym jest państwowa jednostka organizacyjna, wyodrębniona pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, która prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce<sup>19</sup>. Spółka handlowa powstała w wyniku komercjalizacji lub prywatyzacji instytutu badawczego otrzymuje automatycznie status centrum badawczo-rozwojowego bez konieczności zachowania powyżej opisanych warunków o charakterze finansowym<sup>20</sup>. Uproszczenia dla spółki handlowej powstałej w wyniku komercjalizacji lub prywatyzacji instytutu badawczego stosuje się pod warunkiem złożenia przez tę spółkę wniosku o nadanie statusu centrum badawczo-rozwojowego w terminie 15 miesięcy od dnia jej przekształcenia<sup>21</sup>. Minister gospodarki odmówi nadania spółce handlowej powstałej w wyniku komercjalizacji lub prywatyzacji instytutu badawczego statusu centrum badawczo-rozwojowego, w przypadku gdy przedsiębiorca ten w chwili złożenia wniosku nie będzie spełniał warunków wymaganych dla pozostałych przedsiębiorców, którzy chcą uzyskać taki status.

Minister gospodarki sprawuje także nadzór nad działalnością centrów badawczo-rozwojowych. Corocznie przedsiębiorcy posiadający status centrum badawczo-rozwojowego mają obowiązek składać ministrowi gospodarki m.in.<sup>22</sup>: wyszczególnienie przychodów netto z tytułu sprzedaży usług badawczo-rozwojowych, wyszczególnienie wydatków na prowadzenie badań i prac rozwojowych, informację o stanie zatrudnienia na stanowiskach pracy związanych z prowadzeniem badań i prac rozwojowych, informację o kwocie, o którą został pomniejszony podatek dochodowy z tytułu wykorzystywania środków funduszu innowacyjności, opis badań lub prac rozwojowych prowadzonych przez przedsiębiorcę, w tym opis zadań badawczo-rozwojowych zrealizowanych w ostatnim roku

<sup>18</sup> *Ibidem*, art. 17, ust. 2, pkt 3).

<sup>19</sup> Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, DzU z 2010 r., nr 96, poz. 618 z późn. zm., art. 1, ust. 1.

<sup>20</sup> Ustawa o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej, art. 17, ust. 7.

<sup>21</sup> *Ibidem*, art. 17, ust. 8.

<sup>22</sup> *Ibidem*, art. 19, ust. 1.

obrotowym oraz ich wyników, a także przedkładają wykaz uzyskanych akredytacji, patentów lub zastosowań w praktyce.

Minister gospodarki pozbawia przedsiębiorców statusu centrum badawczo-rozwojowego, jeśli przedsiębiorca nie wykonuje obowiązków sprawozdawczych wobec ministra albo też analiza dokumentów złożonych przez przedsiębiorcę wykaże, że przestał on spełniać warunki konieczne do nadania statusu centrum badawczo-rozwojowego.

Głównym przywilejem prowadzenia przez przedsiębiorców działalności gospodarczej w ramach centrum badawczo-rozwojowego jest możliwość tworzenia funduszu innowacyjności. Fundusz ten tworzy się z comiesięcznego odpisu wynoszącego nie więcej niż 20% przychodów uzyskanych przez centrum badawczo-rozwojowe w danym miesiącu<sup>23</sup>. Z chwilą przekazania przez przedsiębiorcę środków finansowych na ten fundusz, ich równowartość staje się kosztem uzyskania przychodu, jeszcze przed faktycznym wydatkowaniem tych środków. Fundusz innowacyjności stanowi narzędzie umożliwiające przedsiębiorcy skorzystanie z przyśpieszonej amortyzacji. Fundusz innowacyjności i finansowanie z niego kosztów działalności badawczo-rozwojowej stanowi instrument polityki innowacyjnej państwa.

Do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym został dokonany odpis na fundusz innowacyjności, przedsiębiorca posiadający status centrum badawczo-rozwojowego przekazuje na odrębny rachunek bankowy funduszu innowacyjności równowartość tego odpisu<sup>24</sup>. Środki zgromadzone w funduszu innowacyjności wykorzystuje się na pokrywanie kosztów prowadzenia badań i prac rozwojowych oraz kosztów związanych z uzyskaniem patentu na wynalazek<sup>25</sup>. Kosztami kwalifikującymi się do finansowania ze środków funduszu innowacyjności są<sup>26</sup>:

- wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne osób zatrudnionych przy prowadzeniu badań i prac rozwojowych na podstawie umowy o pracę lub umów cywilnoprawnych,
- koszty wynikające z zakupu lub odpłatnego korzystania z aparatury badawczej lub innych urządzeń,
- opłaty wynikające z korzystania z gruntu,

---

<sup>23</sup> *Ibidem*, art. 20, ust. 2.

<sup>24</sup> *Ibidem*, art. 21, ust. 5.

<sup>25</sup> *Ibidem*, art. 21, ust. 7.

<sup>26</sup> § 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie funduszu innowacyjności, DzU z 2009 r., nr 143, poz. 1171 z późn. zm.

- opłaty za dokonanie czynności przeniesienia własności gruntu, z wyłączeniem ceny zakupu gruntu,
- odsetki od kredytu zaciągniętego na zakup gruntu,
- koszty ekspertyz, opinii, usług doradczych, badań, uzyskanych od osób trzecich,
- koszty ogólne i operacyjne, w tym koszty zużycia materiałów i energii.

Wszystkie koszty kwalifikujące się do finansowania ze środków funduszu innowacyjności muszą dotyczyć przedmiotów lub usług używanych lub wykorzystywanych bezpośrednio do prowadzenia badań lub prac rozwojowych.

Kosztami kwalifikującymi się do finansowania ze środków funduszu innowacyjności są także poniesione przez mikro-, małego lub średniego przedsiębiorcę koszty uzyskania patentu na wynalazek związane z przygotowaniem dokumentacji zgłoszeniowej, dokonaniem zgłoszenia wynalazku, prowadzenia postępowania, w celu udzielenia patentu przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej lub odpowiedni zagraniczny organ<sup>27</sup>.

Środki funduszu innowacyjności wykorzystane na finansowanie kosztów, o których mowa powyżej, stanowią pomoc publiczną<sup>28</sup>.

W kontekście dotychczasowego funkcjonowania przedsiębiorców o statusie centrów badawczo-rozwojowych sporna stała się kwestia, czy przedsiębiorcy posiadający ten status mogą do kosztów uzyskania przychodów zaliczyć zarówno odpisy dokonywane na fundusz innowacyjności, jak i wydatki poniesione z tego funduszu w celu osiągnięcia przychodów lub jego zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów. Bezsporna pozostaje możliwość zaliczenia jako koszt uzyskania przychodu comiesięcznego odpisu środków pieniężnych wpłaconych na fundusz innowacyjności. Jednak wątpliwości budzi to, czy koszty kwalifikowane wydatkowe z funduszu innowacyjności mogą stanowić dla przedsiębiorcy o statusie centrum badawczo-rozwojowego koszty uzyskania przychodu. Ministerstwo Finansów wraz z organami podatkowymi stanęło na stanowisku, że taka preferencja podatkowa dla przedsiębiorców o statusie centrum badawczo-rozwojowego nie została dla nich ustanowiona i stanowiłaby w rzeczywistości uwzględnianie jednego wydatku więcej niż jeden raz jako kosztu uzyskania przychodu u tego samego podatnika, czego zakazują przepisy o rachunkowości. Natomiast według jednego z przedsiębiorców posiadających status centrum badawczo-rozwojowego konstrukcja preferencji podatkowych dla centrów badawczo-rozwojowych zakłada, iż kosztem podatkowym, poza odpisem na fundusz

---

<sup>27</sup> *Ibidem*, § 2.

<sup>28</sup> *Ibidem*, § 4.



innowacyjności, mogą być także wydatki finansowane z tego funduszu. Nadto w ocenie przedsiębiorcy nie nastąpi podwójne zaliczenie jednego wydatku do dwóch kosztów podatkowych, gdyż zaliczeniu do kosztów podatkowych podlega najpierw odpis na fundusz innowacyjności, a dopiero następnie wydatki z tego funduszu. Spór ten, choć nie ostatecznie, rozstrzygnął Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie, stwierdzając, że zarówno odpisy na fundusz innowacyjności, jak i wydatki poniesione z tego funduszu w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów stanowią koszty uzyskania przychodów dla celów podatku dochodzonego od osób prawnych<sup>29</sup>. Sąd podkreślił szczególną wagę przedsiębiorców o statusie centrum badawczo-rozwojowego w rozwoju gospodarczym Polski, która uprawnia do przyznania takim przedsiębiorcom bonifikat podatkowych o szczególnym rodzaju. W ocenie autora artykułu, jeśli przedstawione powyżej rozstrzygnięcie sądu zapoczątkuje korzystny dla centrów badawczo-rozwojowych trend w orzecznictwie sądów oraz w interpretacjach podatkowych urzędów skarbowych, podniesie się z pewnością atrakcyjność centrów badawczo-rozwojowych, szczególnie z tych względów podatkowych.

Poza przyznaniem przedsiębiorcom o statusie centrum badawczo-rozwojowego możliwości tworzenia odpisów na fundusz innowacyjności państwo polskie w ramach prowadzonej przez siebie polityki innowacyjnej przyznało zwolnienia podatkowe dla tych podmiotów. Przedsiębiorcy posiadający status centrum badawczo-rozwojowego zwolnieni są od obowiązku podatkowego w zakresie podatku od nieruchomości<sup>30</sup>, rolnego<sup>31</sup> oraz leśnego<sup>32</sup> w odniesieniu do przedmiotów opodatkowania zajętych na cele prowadzonych badań i prac rozwojowych.

Zwolnienie przedsiębiorców posiadających status centrów badawczo-rozwojowych od podatku od nieruchomości, rolnego oraz leśnego stanowi pomoc *de minimis*. Konsekwencją uznania tych zwolnień podatkowych za pomoc *de minimis* jest limit ich wysokości do kwoty 200 000 euro w ciągu 3 lat podatkowych.

---

<sup>29</sup> Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 27 kwietnia 2012 r., sygn. akt III SA/Wa 2196/11.

<sup>30</sup> Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, DzU z 2002 r., nr 200, poz. 1682 z późn. zm., art. 7, ust. 2, pkt. 5a).

<sup>31</sup> Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, DzU z 1984 r., nr 52, poz. 268 z późn. zm., art. 12, ust. 2 pkt. 5a).

<sup>32</sup> Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym, DzU z 1991 r., nr 9, poz. 31, z późn. zm., art. 7, ust. 2, pkt. 6.

### 3. Liczba przedsiębiorców posiadających status centrów badawczo-rozwojowych w Polsce w latach 2005–2013

Możliwość uzyskiwania przez przedsiębiorców statusu centrum badawczo-rozwojowego wprowadzona została na podstawie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej. Ustawa ta obowiązywała od 20 października 2005 roku do 17 lipca 2008 roku. W trakcie jej obowiązywania nie przyznano żadnemu przedsiębiorcy statusu centrum badawczo-rozwojowego. Od 17 lipca 2008 roku obowiązuje Ustawa z dnia 30 maja 2008 roku o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej. Na jej podstawie na koniec 2013 roku w Polsce status centrów badawczo-rozwojowych uzyskało 28 przedsiębiorców.

Ocena funkcjonowania w latach 2008–2013 przedsiębiorstw o statusie centrum badawczo-rozwojowego prowadzi do wniosku, że pomimo zachęt podatkowych stosownych przez państwo tworzenie tego rodzaju podmiotów nie jest popularne. Od kiedy istnieje możliwość działania w omawianej formie aż do końca 2013 roku, status ten uzyskało łącznie 44 przedsiębiorców. W tabeli 1 przedstawiono liczbę przedsiębiorców, którzy uzyskali status centrum badawczo-rozwojowego w latach 2008–2013.

Tabela 1

Liczba przedsiębiorców, którzy uzyskali status centrum badawczo-rozwojowego w latach 2008–2013

Lata	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-2013
Liczba uzyskanych statusów CBR	6	16	4	5	5	8	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://bip.mg.gov.pl/O+ministerstwie/Jednostki+organizacyjne+nadzorowane+lub+podlegle/Centra+badawczo+rozwojowe> (dostęp 10.04.2014).

Z tabeli 1 wynika, iż nie ma równomiernego przyrostu przedsiębiorców uzyskujących status centrum badawczo-rozwojowego w poszczególnych latach. W roku 2008 oraz w latach 2010–2012 liczba przedsiębiorców, którzy uzyskali taki status, była zbliżona do siebie i wynosiła od 4 do 6 przedsiębiorców. Rekordowa liczba 16 przedsiębiorców uzyskała status centrum badawczo-rozwojowego w roku 2009. W roku 2009 nadano go ponad 1/3 przedsiębiorcom, którzy w ogóle

dotychczas uzyskali status centrów badawczo-rozwojowych. W 2013 roku status ten uzyskało 8 przedsiębiorców, co sprawiło, że od trzech lat liczba nadawanych przedsiębiorcom statusów centrów badawczo-rozwojowych nie maleje.

W latach 2008–2013 status centrum badawczo-rozwojowego utraciło 16 przedsiębiorców, co przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2

Liczba przedsiębiorców, którzy utracili status centrum badawczo-rozwojowego w latach 2008–2013

Lata	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008-2013
Liczba utraconych statusów CBR	0	3	5	2	1	5	16

Źródło: jak pod tabelą 1.

Analiza danych zawartych w tabeli 2 prowadzi do wnioski, że utrata przez przedsiębiorców statusu centrum badawczo-rozwojowego w poszczególnych latach nie wykazuje żadnego trendu. W roku 2008 tego statusu nie utracił żaden przedsiębiorca, co może wynikać z krótkiego czasu, jaki upłynął od chwili jego uzyskania przez pierwszych 6 przedsiębiorców. Natomiast w kolejnym roku status ten utraciło 3 przedsiębiorców, co stanowi połowę przedsiębiorców, którzy go uzyskali w roku 2008. Największa liczba przedsiębiorców utraciła status centrum badawczo-rozwojowego w latach 2010 oraz 2013. Utrata przez dużą liczbę przedsiębiorców statusu centrum badawczo-rozwojowego w 2010 roku może mieć związek ze znaczną ilością przyznanych statusów w 2009 roku.

W tabeli 3 przedstawiona została liczba przedsiębiorców posiadających status centrów badawczo-rozwojowych w poszczególnych województwach w latach 2008–2013. Zestawienie to uwzględnienia utratę przez przedsiębiorców z poszczególnych województw statusu centrum badawczo-rozwojowego w każdym roku w latach 2008–2013.

Tabela 3

Liczba przedsiębiorców posiadających status centrów badawczo-rozwojowych w Polsce w latach 2008–2013 z uwzględnieniem przedsiębiorców, którzy utracili ten status (według województw)

Województwo	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	2	3	4	5	6	7
Dolnośląskie	-	1	1	2	3	3
Kujawsko-pomorskie	-	-	-	-	-	-
Lubelskie	-	-	-	-	1	2
Lubuskie	1	1	-	-	-	-
Łódzkie	-	2	2	3	4	3
Małopolskie	-	1	2	2	2	1
Mazowieckie	1	6	4	5	5	8
Opolskie	-	-	-	-	-	-
Podkarpackie	-	-	-	-	-	-
Podlaskie	-	-	-	-	-	-
Pomorskie	1	1	1	-	-	-
Śląskie	3	7	7	8	9	9
Świętokrzyskie	-	-	-	-	-	-
Warmińsko-mazurskie	-	-	-	1	1	1
Wielkopolskie	-	-	-	-	-	-
Zachodniopomorskie	-	-	-	-	-	1
Polska ogółem	6	19	17	21	25	28

Źródło: jak pod tabelą 1.

Z tabeli 3 wynika, że w 2013 roku tylko w dwóch województwach – mazowieckim oraz śląskim – zlokalizowana była ponad połowa centrów badawczo-rozwojowych działających w Polsce. W połowie województw żaden przedsiębiorca nie posiada statusu centrum badawczo-rozwojowego. Ogólna liczba przedsiębiorców posiadających taki status wzrasta o około 3–4 przedsiębiorców w ciągu każdego roku. Trend ten nie dotyczy lat 2009–2010.

## Podsumowanie

Status centrum badawczo-rozwojowego wiąże się z preferencjami podatkowymi, jakich udziela państwo w ramach prowadzonej przez siebie polityki innowacyjnej. Podlegają one restrykcyjnej kontroli państwa. Przedsiębiorca prowadzący badania lub prace rozwojowe i starający się o nadanie statusu centrum badawczo-rozwojowego musi spełniać ściśle określone prawem kryteria o charakterze finansowym. Najważniejszymi narzędziami polityki innowacyjnej państwa w odniesieniu do centrów badawczo-rozwojowych jest możliwość dokonywania

przez przedsiębiorców comiesięcznych odpisów na fundusz innowacyjności oraz zwolnienia od podatku od nieruchomości, rolnego oraz leśnego.

Status centrum badawczo-rozwojowego w latach 2008–2013 uzyskało 44 przedsiębiorców, natomiast utraciło go 16 z nich. Na koniec 2013 roku działalność gospodarczą w formie centrów badawczo-rozwojowych prowadziło 28 przedsiębiorców. Najwięcej z nich funkcjonuje w województwach śląskim oraz mazowieckim. W połowie województw w Polsce na koniec 2013 roku brak było przedsiębiorców posiadających status centrum badawczo-rozwojowego. Na niską popularność takich centrów wpływ mają restrykcyjne warunki, jakie trzeba spełnić, ubiegając się o uzyskanie takiego statusu, jak również ograniczenia w możliwościach wydatkowania środków finansowych zgromadzonych w funduszu innowacyjności. Centra badawczo-rozwojowe mogą stać się atrakcyjnym sposobem działalności gospodarczej przez przedsiębiorców prowadzących badania lub prace rozwojowe, w szczególności gdy powszechnie zostanie zaakceptowany pogląd, że zarówno odpisy na fundusz innowacyjności, jak i wydatki poniesione z tego funduszu stanowią koszty uzyskania przychodów określanych dla celów podatku dochodowego.

## **Literatura**

- Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, red. K.B. Matusiak, PARP, Warszawa 2011.
- Innowacje w rozwijaniu konkurencyjności firm*, red. J. Perenc, J. Hołub-Iwan, C.H. Beck, Warszawa 2011.
- Innowacje w zrównoważonym rozwoju organizacji*, red. W. Janasz, Difin, Warszawa 2011.
- Markiewicz J., *Instytucje otoczenia biznesu. Rola w kształtowaniu innowacyjności sektora MSP na przykładzie województwa zachodniopomorskiego*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010.
- Niedzielski P., *Kreatywność i procesy innowacyjne na rynku usług transportowych. Ujęcie modelowe*, PTE, Szczecin 2013.
- Niedzielski P., Markiewicz J., Rychlik K., Rzewuski T., *Innowacyjność w działalności przedsiębiorstw. Kompendium wiedzy*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2007.
- Niedzielski P., Rychlik K., *Innowacje i kreatywność*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2006.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie funduszu innowacyjności*, DzU z 2009 r., nr 143, poz. 1171 z późn. zm.

- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych*, DzU z 1991 r., nr 9, poz. 31 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym*, DzU z 1984 r., nr 52, poz. 268 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytucjach badawczych*, DzU z 2010 r., nr 96, poz. 618 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki*, DzU z 2010 r., nr 96, poz. 615 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej*, DzU z 2008 r., nr 116, poz. 730 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym*, DzU z 2002 r., nr 200, poz. 1682 z późn. zm.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 27 kwietnia 2012 r., sygn. akt III SA/Wa 2196/11

## SELECTED ASPECTS OF THE FUNCTIONING RESEARCH AND DEVELOPMENT CENTERS IN POLAND

### Summary

The aim of the article is the description of research and development centers as an instrument of an innovation policy in Poland. The article explains what a research and development center is. The paper indicates requirements to obtain the status of a research and development center and it describes preferences and responsibilities for the research and development center. Also the article presents data on the number of entrepreneurs who have research and development centers status in Poland and its regions in the years 2008–2013.

**Keywords:** innovation policy, research and development center

*Translated by Adam Rosiński*

**INNOWACJE  
I DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA  
PRZEDSIĘBIORSTW**

